

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.018.07.2019

Wacław Pawłowski Wójt Gminy Krzywca
Urząd Gminy Krzywca, 37-755 Krzywca

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/050 Szacowanie szkód łowieckich w uprawach oraz wypłacanie odszkodowań.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Krzywca ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wacław Pawłowski, Wójt Gminy Krzywca od 2014 r. (akta kontroli str. 2-4)
Zakres przedmiotowy kontroli	Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych. Prawidłowość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 kwietnia 2017 r. do 31 sierpnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Dagmara Mazurkiewicz-Karasińska główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/162/2019 1 października 2019 r. (akta kontroli str. 1)

---

¹ Dalej, gmina Krzywca

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

W gminie Krzywca wykonywano zadania dotyczące szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych, adekwatnie do możliwości kadrowo-technicznych. Wyznaczono pracowników odpowiedzialnych za ich realizację, skierowano ich na jednodniowe szkolenie oraz udostępniono potrzebny sprzęt znajdujący się na wyposażeniu gminy.

Nie stwierdzono przypadków uchylenia się gminy Krzywca od obowiązku szacowania szkód łowieckich.

W gminie Krzywca prowadzona była ewidencja szkód łowieckich w podziale na obwody łowieckie. Wysokość odszkodowania każdorazowo ustalano w oparciu o oględziny i/lub szacowanie ostateczne szkody łowieckiej przy udziale osób poszkodowanych, przedstawicieli dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich, sołtysa oraz pracowników gminy Krzywca. Nie zawierano ugód z poszkodowanymi w kwestii wynagradzania szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną w uprawach. Podejmowano starania celem obliczenia wysokości odszkodowania w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Nie ustrzeżono się jednak od nieprawidłowości, które polegały na:

-nierzetelnym sporządzaniu dokumentacji z przeprowadzonych oględzin i ostatecznego szacowania szkody⁴ - polegało to na niewpisywaniu w protokołach wszystkich danych, które zgodnie ze wzorem protokołu oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej należało zawrzeć celem prawidłowego wyliczenia wysokości odszkodowania. Niekompletne wpisy w ww. protokołach, zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, uniemożliwiały ustalenie, czy metodologia wyliczania wysokości odszkodowania była poprawna i czy w związku z tym odszkodowania obliczono w prawidłowej wysokości.

-nieuwzględnieniu do wyliczenia wysokości odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną - nieponiesionych kosztów zbioru, transportu i przechowywania, o które należało pomniejszyć wysokość odszkodowania⁵;

-przekroczeniu siedmiodniowego okresu na przeprowadzenie oględzin od dnia otrzymania wniosku o szacowanie szkody⁶;

-braku dowodów świadczących o powiadomieniu poszkodowanego oraz przedstawiciela ośrodka doradztwa rolniczego o terminie dokonania szacowania ostatecznego szkody⁷;

-nieuwzględnieniu w zakresach obowiązków dwóch pracowników zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej.

OBSZAR

1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.

Opis stanu faktycznego

a) Na terenie gminy Krzywca znajdowało się pięć obwodów łowieckich, tj.:

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ We wszystkich 15 skontrolowanych sprawach

⁵ We wszystkich 15 skontrolowanych sprawach

⁶ W trzech sprawach na 15 skontrolowanych, opóźnienie wynosiło: 6, 3, 6 dni

⁷ W 13 sprawach na 15 skontrolowanych

- 145 pk, dzierżawiny przez Koło Łowieckie Żbik, powierzchnia obwodu 1767 ha, 1554 ha - powierzchnia obwodu po wyłączeniach, 326 ha - powierzchnia leśna, obwód zakwalifikowany jako słaby;
- 146 pk, dzierżawiony przez Koło Łowieckie Dzik, powierzchnia obwodu 4428 ha, 3936 ha - powierzchnia obwodu po wyłączeniach, 1788⁸ ha - powierzchnia leśna, obwód zakwalifikowany jako średni;
- 147 pk, dzierżawiony przez Koło Łowieckie Ponowa, powierzchnia obwodu 4 ha, 4 ha - powierzchnia obwodu po wyłączeniach, 4 ha - powierzchnia leśna, obwód zakwalifikowany, jako słaby;
- 159 pk, dzierżawiony przez Koło Łowieckie Bór, powierzchnia obwodu 409 ha, 386 ha - powierzchnia obwodu po wyłączeniach, 228 ha - powierzchnia leśna, obwód zakwalifikowany, jako słaby;
- 160 pk, przeznaczony na OHZ⁹, powierzchnia obwodu 2837 ha, 2646 ha - powierzchnia obwodu po wyłączeniach, 1658 ha - powierzchnia leśna, obwód zakwalifikowany jako średni.

Obwody 146-159 wydzierżawiała RDLP Krosno¹⁰ - co najmniej 40% ogólnej powierzchni obwodu stanowią lasy, obwód 145 dzierżawi starosta powiatu przemyskiego - lasy stanowią mniej niż 40 % ogólnej powierzchni obwodu.

(akta kontroli str. 5)

b) W dokumencie określającym organizację wewnętrzną gminy Krzywca¹¹ nie określono sposobu realizacji zadań dotyczących szacowania szkód i wypłaty odszkodowań. W udzielonych wyjaśnieniach Wójt poinformował, że: *realizację przedmiotowego zadania powierzono Kierownikowi Referatu Społeczno-Gospodarczego oraz Inspektorowi z ww. referatu. Czynności związane z przyjmowaniem wniosków oraz szacowaniem szkód łowieckich zostały powierzone ustnie, bez uwzględnienia ich w zakresach czynności.*

Wójt dodał m.in., że: *(...) gmina realizując zadanie dotyczące szacowania szkód łowieckich nie otrzymała środków na ten cel z budżetu państwa, a obowiązek ten został narzucony gminom w sposób sprzeczny z prawem.*

Oprócz ww. osób zaangażowanych do szacowania szkód łowieckich, z sołtysem jednej z miejscowości na terenie gminy Krzywca zawarto umowę zlecenia¹² do udziału w pracach komisji do spraw szacowania szkód łowieckich. Za prawidłowe wykonanie tych czynności określono kwotę wynagrodzenia brutto w wysokości 4.800,00 zł. Umowę zawarto na okres od 16 lipca 2018 r. do 24 sierpnia 2018 r. Zadania zawarte w ww. umowie zlecenia zostały wykonane, a wynagrodzenie wypłacone.

(akta kontroli str.11-19, 20-52, 135-139)

c) Osobom wyznaczonym do realizacji zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych zapewniono krótkie, jednodniowe szkolenie z tego zakresu zorganizowane przez Nadleśnictwo Krasiczyn z siedzibą w Przemysłu. Ofertę szkolenia z zakresu szacowania szkód łowieckich gmina Krzywca otrzymała także od Nadleśnictw: Kańczuga i Bircza. W ww. przypadkach były to jednodniowe szkolenia. W piśmie skierowanym przez Nadleśnictwo Krasiczyn do wójta gminy Krzywca¹³, informującym o szkoleniu z procedur

⁸ Powierzchnia ta nie obejmuje 49 ha lasów Skarbu państwa stanowiących rezerwat przyrody, jego powierzchnię ujęto w powierzchni wyłączonej

⁹ OHZ-Ośrodek Hodowli Zwierzyny

¹⁰ Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie

¹¹ Regulamin organizacyjny gminy Krzywca

¹² Umowa zlecenia nr 28a/2018 z 16 lipca 2018 r.

¹³ Pismo nr ZG.7330.3.2018 z 11.05.2018 r.

szacowania szkód, nie zawarto jego szczegółowej tematyki. Szkolenia te były bezpłatne.

Jak wyjaśnił Wójt: osoby, które zostały wyznaczone do wykonywania zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych, uczestniczyły w bezpłatnym szkoleniu zorganizowanym przez Nadleśnictwo Krasieczyn. Szkolenie odbyło się w dniu 18 maja 2018 roku w godzinach od 9.00 do 15.00 z procedur szacowania szkód łowieckich, zawartych w znowelizowanej ustawie Prawo łowieckie. Jednakże, aby wzorowo wypełniać nałożone obowiązki w postaci szacowania szkód nie wystarczy uczestniczyć jednorazowo w szkoleniu, które trwa zaledwie niecały dzień. Pomijając kwestie proceduralne wynikające z zapisów ustawy Prawo łowieckie i stosownego rozporządzenia, których można się jakoś nauczyć, to jednak aby przystąpić do szacowania szkody łowieckiej trzeba wykazać się elementarną wiedzą na temat uprawy, zabiegów agrotechnicznych, okresów rozwojowych poszczególnych gatunków roślin, stosowanych technologii w uprawie poszczególnych gatunków roślin, itd. Takiej wiedzy nie nabędzie się z dnia na dzień, nie wspominając już o braku szkoleń w tym zakresie. Dodał, że: gminy zarzucają ustawodawcy, że nowe obowiązki wprowadzono bez uprzedniego uzgodnienia z nimi, ponadto gminy zostały kompletnie zaskoczone tymi zadaniami i w żaden sposób nie zostały przygotowane merytorycznie do realizacji tak skomplikowanych zadań.

(akta kontroli str. 17, 53-54, 56-58)

d) W celu realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich pracownikom zapewniono środki techniczne do realizacji zadań związanych z szacowaniem szkód łowieckich w postaci taśmy, metra, GPS-a, drogomierza (koła pomiarowego), tj. sprzętu będącego na wyposażeniu gminy Krzywca.

(akta kontroli str. 56-58)

e) W związku z realizacją obowiązku szacowania szkód gmina Krzywca wydatkowała kwotę 5.742,72 zł za udział w pracach komisji do spraw szacowania szkód łowieckich w okresie 16 lipca 2018 r. - 24 sierpnia 2018 r. Kwota ta obejmowała wszystkie koszty związane z szacowaniem szkód łowieckich.

W przypadku wykonywania zadań z zakresu szacowania szkód łowieckich przez dwóch pracowników, którym ustnie zlecono to zadanie, nie było możliwości wskazania rodzaju poniesionych kosztów z uwagi na brak szczegółowej ewidencji księgowej. Pracownicy szacujący szkody łowieckie nie otrzymywali z tego tytułu dodatkowego wynagrodzenia.

Z wyjaśnień Wójta wynika, m.in. że: (...) w związku z realizacją obowiązku szacowania szkód gmina Krzywca poniosła koszty, których nie ma możliwości wykazania z uwagi na brak klasyfikacji budżetowej, która dotyczyłaby tego zadania. Do kosztów tych zaliczyć należy koszty transportu pracowników na miejsce szacowania szkód, jednak samochód służbowy niejednokrotnie był wykorzystywany także do innych zadań wykonywanych w tym czasie .

(akta kontroli str. 55, 58, 135-139)

f) Pracownicy gminy Krzywca wyznaczeni do szacowania szkód łowieckich wykonywali obowiązki w tym zakresie w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo łowieckie oraz rozporządzenia w sprawie szacowania szkód z 2010 r. Otrzymywali wytyczne od nadleśniczego Nadleśnictwa Bircza dotyczące:

- usprawnienia szacowania szkód łowieckich i unikania konfliktów w tym obszarze¹⁴ (informacja dotyczyła niedopuszczalnych przypadków szacowania szkód u samego siebie przez pracownika organu administracji publicznej, nie wstrzymywania procesu szacowania szkody z powodu niestawiennictwa właściciela lub posiadacza gruntów rolnych, pisemnego zawiadomienia poszkodowanych o terminie szacowania szkody)
- poinformowania właścicieli albo posiadaczy gruntów rolnych, że z dniem 23 sierpnia 2018 r. wchodzi w życie nowelizacja ustawy - Prawo łowieckie, zgodnie z którą wnioski o szacowania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez zwierzynę łowną należy kierować do dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego¹⁵.

Gmina Krzywca nie otrzymała od Ministra Środowiska pisma informującego o nałożeniu na gminy obowiązku szacowania szkód.

(akta kontroli str. 8-10)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Regulaminie organizacyjnym Gminy Krzywca nie został określony sposób realizacji zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich w uprawach rolnych oraz wypłaty odszkodowań z tego tytułu. Zadania te, jako czynności niezwiązane z zajmowanym stanowiskiem pracy i stanowiące dodatkowy rodzaj pracy nie zostały także wpisane do zakresu obowiązków dwóch pracowników. Wójt zlecił te obowiązki ustnie dwóm pracownikom.

Stosownie do pkt A.3. standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, stanowiących załącznik do Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych¹⁶, „(...) struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań. Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika (...)”.

Wójt wyjaśnił, że: *zadania dotyczące szacowania szkód łowieckich zostały pracownikom powierzone ustnie. Wójt dodał, że obowiązki te zostały narzucone gminom bez wskazania środków finansowych na ich realizację*

(akta kontroli str. 11-14, 20-52, 135-139)

OCENA CZĄSTKOWA

W gminie Krzywca stworzono warunki kadrowo-techniczne do realizacji zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich stosownie do możliwości kadrowych i finansowych kontrolowanej jednostki. W tym celu wyznaczono trzy osoby do szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych oraz umożliwiono im udział w jednodniowym szkoleniu z tego zakresu. Zapewniono sprzęt potrzebny do ustalenia rozmiaru szkody łowieckiej. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na nieuwzględnieniu w zakresach obowiązków dwóch pracowników zadań dotyczących szacowania szkód łowieckich.

¹⁴ Pismo z nadleśnictwa Bircza z 19 kwietnia 2018 r., znak: ZGU.7330.31.2018

¹⁵ Pismo z Nadleśnictwa Bircza z 16 sierpnia 2018 r., znak: ZGU.7330.77.2018

¹⁶ Dz. Urz. MF Nr 15, poz.84.

2. Prawdliwość realizacji procedury szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.

Opis stanu faktycznego

a i b) W gminie Krzywca prowadzono ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych¹⁷. Ewidencja była prowadzona oddzielnie z uwzględnieniem szkód łowieckich występujących w obwodach łowieckich dzierżawionych przez Koło Łowieckie Żbik, Dzik, Ryś i terenów należących do Nadleśnictwa Bircza. Ewidencja ta zawierała dane: imię i nazwisko poszkodowanego, datę wpływu wniosku, gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę, wielkość uszkodzonej uprawy, powierzchnię zredukowaną, kwotę wypłaconą, rodzaj zniszczonej uprawy.

Gmina Krzywca rozpowszechniała informacje o zmianach przepisów prawa łowieckiego dotyczących właściwości organu kompetentnego do przyjmowania wniosków o wystąpieniu szkody łowieckiej. Odbywało się to na posiedzeniu Rady gminy Krzywca i za pośrednictwem urzędu sołtysa.

(akta kontroli str. 59-64, 83-84)

c) Na terenie obwodów łowieckich znajdujących się w granicach gminy Krzywca rozmiar szkód w uprawach wyrządzonych przez zwierzynę łowną kształtował się następująco:

- Nadleśnictwo Bircza - powierzchnia zredukowana wynosiła 50,92 ha
- Koło Łowieckie Dzik - powierzchnia zredukowana wynosiła 17,03 ha
- Koło Łowieckie Żbik - powierzchnia zredukowana wynosiła 7,8 ha
- Koło Łowieckie Bór - - powierzchnia zredukowana wynosiła 1,27 ha

Ogółem powierzchnia zredukowana na terenie gminy Krzywca wynosiła 77,02 ha. Najwięcej szkód zostało wyrządzonych przez dziki, w uprawach pszenicy i na trwałych użytkach zielonych (trawy).

(akta kontroli str. 7, 59-64)

d) W okresie od 1 kwietnia 2018 r. do 23 sierpnia 2018 r. do gminy Krzywca wpłynęło ogółem 147 wniosków o szacowanie szkód łowieckich, na podstawie których wszystkim poszkodowanym wypłacono odszkodowanie. Najwięcej odszkodowań (w związku z 75 zgłoszeniami szkód) wypłacono na terenie obwodu Nadleśnictwa Bircza, najmniej zgłoszeń szkód (trzy) było na terenie obwodu łowieckiego dzierżawionego przez Koło Łowieckie Bór. Nie było przypadków odstąpienia od szacowania szkody łowieckiej.

(akta kontroli str. 6)

e, f, g, h, i, j) Gmina Krzywca nie brała udziału w sprawach o ustalenie wysokości odszkodowania w wyniku mediacji, jak również w wyniku ugody zawartej na podstawie przepisów art. 917 i art. 918 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny¹⁸. W jednym przypadku¹⁹ na terenie obwodu łowieckiego dzierżawionego przez Koło Łowieckie Dzik poszkodowany skorzystał z możliwości wniesienia zastrzeżeń do protokołu z oględzin uszkodzonej uprawy oraz odwołania się do nadleśniczego zgodnie z art. 46d ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie²⁰. Poszkodowany nie zgadzał się z przyjęciem przez przedstawiciela gminy Krzywca w protokole oględzin 7% uszkodzonej powierzchni uprawy buraka cukrowego. W postępowaniu odwoławczym uczestniczyli: poszkodowany, pracownicy Nadleśnictwa Krasiczyn, wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego i właściwej terytorialnie izby rolniczej. W wyniku ponownego (komisyjnego)

¹⁷ Dalej ewidencja

¹⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 1145

¹⁹ Protokół nr 5/2018 oględzin szkody w uprawach rolnych z 28.06.2018 r.

²⁰ Dz. U. z 2018 r., poz. 2033 ze zm, dalej Prawo łowieckie

szacowania szkody uznano w 9% zniszczenie uprawy na uszkodzonym obszarze. We wszystkich szacowaniach szkód uczestniczyli: poszkodowani, przedstawiciele dzierżawcy/zarządcy obwodów łowieckich w obrębie gminy Krzywca oraz wyznaczeni do tego zadania pracownicy gminy Krzywca.

Nie było przypadków szacowania szkód łowieckich bez obecności poszkodowanego. W jednej ww. sprawie, w której poszkodowany wniósł odwołanie do protokołu oględzin, uczestniczyli przedstawiciele właściwej terytorialnie izby rolniczej i wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego.

(akta kontroli str. 6, 66-82)

k) Od 23 sierpnia 2018 r. wnioski o szacowanie szkód należało składać do dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego. W myśl art. 4 ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie oraz niektórych innych ustaw, do spraw z zakresu szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy (przepisy weszły w życie z dniem 23 sierpnia 2018 r.) należało stosować przepisy dotychczasowe. W gminie Krzywca nie było spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ww. ustawy.

(akta kontroli str. 85)

l) Kontrola 15 spraw prowadzonych od 1 kwietnia 2018 r. do 23 sierpnia 2018 r. w zakresie procedury szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych wykazała, że:

Szkody wystąpiły w uprawach pszenicy (sześć przypadków), owsa (trzy przypadki), trawy (dwa przypadki), bobiku (dwa przypadki), soji (jeden przypadek), żyta (jeden przypadek). Łączna powierzchnia ww. uszkodzonych upraw wynosiła 15,93 ha, a łączna kwota ustalonych i wypłacalnych odszkodowań - 7.885,71 zł. Wśród zwierzyny łownej, która wyrządziła szkody dominowały dziki²¹.

Właściciele albo posiadacze gruntów rolnych we wszystkich objętych badaniem sprawach złożyli do gminy Krzywca wnioski o szacowanie szkód w formie pisemnej, które zawierały elementy wymienione w art. 46 ust. 4 ustawy Prawo łowieckie. W dwóch sprawach na 15 zbadanych zawarto informację o powiadomieniu osób poszkodowanych o terminie oględzin i/lub szacowania ostatecznego. W oględzinach i szacowaniu ostatecznym każdorazowo brał udział właściciel lub posiadacz gruntów rolnych, pracownik gminy Krzywca, sołtys, z którym zawarto umowę zlecenia oraz przedstawiciele kół łowieckich dzierżawiących obwody, na terenie których wystąpiły szkody łowieckie. Po zakończeniu oględzin i/ lub szacowania ostatecznego sporządzono niezwłocznie protokoły, których treść była zgodna ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca z 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych²². W protokołach tych nie wpisywano wszystkich elementów wymaganych przepisami ww. rozporządzenia.

Członkowie zespołów szacujących szkody nie wnieśli zastrzeżeń do objętych badaniem protokołów. W analizowanych sprawach, w 12 przypadkach szacowanie ostateczne poprzedzone zostało oględzinami. W 12 sprawach zachowano terminy, o których mowa w art. 46a ust. 2 i art. 46c ust. 2 ustawy Prawo łowieckie.

W żadnej z badanych spraw przy szacowaniu szkód: nie uczestniczył przedstawiciel izby rolniczej i pracownik wojewódzkiego ośrodka doradztwa rolniczego, nie korzystano także z mediacji. Właściciele albo posiadacze gruntów uszkodzonych

²¹ W 14 kontrolowanych sprawach, w jednym przypadku uprawę soji uszkodziły jelenie

²² Dz. U. z 2010 r., Nr 45, poz. 272, dalej rozporządzenie z 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód

przez zwierzynę łowną, członkowie kół łowieckich, przedstawiciele gminy Krzywca nie korzystali z możliwości odwołania do nadleśniczego lub wniesienia powództwa do sądu właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkody.

(akta kontroli str. 105-134)

m) Do gminy Krzywca nie wpłynęły skargi dotyczące szacowania szkód łowieckich w uprawach i płodach rolnych.

(akta kontroli str. 102-104)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 13 protokołach²³ na 15 objętych badaniem spraw szacowania szkód łowieckich nie było dowodów świadczących o powiadomieniu poszkodowanego oraz przedstawiciela ośrodka doradztwa rolniczego o terminie dokonania szacowania ostatecznego szkody. Zgodnie z art. 46c ust. 4 Prawa łowieckiego o terminie dokonania szacowania ostatecznego szkody dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia właściciela albo posiadacza gruntów rolnych oraz wojewódzki ośrodek doradztwa rolniczego właściwy ze względu na miejsce szkody, nie później niż przed upływem 3 dni od dnia otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 3, a w przypadkach, o których mowa w art. 46 ust. 7 - w terminie 3 dni od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w art. 46 ust. 3 ww. ustawy.

Wójt wyjaśnił, że: *Zadanie dotyczące szacowania szkód łowieckich zostało nałożone na gminę bez jej zgody oraz bez przyznania środków finansowych na jego wykonywanie. W związku z tym szacowaniem szkód w gminie zajmowali się pracownicy urzędu gminy Krzyków, którzy mieli swój zakres obowiązków, a to zadanie zostało na nich nałożone, jako dodatkowe. Brak dowodów świadczących o powiadomieniu stron o terminie szacowania szkód wynikał z faktu, iż pracownicy niejednokrotnie nie mieli fizycznie czasu, aby pisać pisma zawiadamiające o tym terminie. Zarówno poszkodowani, jak i przedstawiciele ośrodka doradztwa rolniczego byli zawiadamiani telefonicznie.*

(akta kontroli str. 105-106, 109-110, 111-118, 121-139)

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na obowiązującą w postępowaniu administracyjnym zasadę pisemności. W myśl przepisów art. 14 §1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego²⁴ sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne²⁵, doręczanego środkami komunikacji elektronicznej. Sprawy mogą być załatwiane ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną²⁶ lub za pomocą innych środków łączności, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawny nie stoi temu na przeszkodzie. Treść oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji.

²³ Protokół nr 2/2018 ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 23.07.2018 r., protokół nr 83/2018 ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 27.07.2018 r., protokół nr 1/2018 ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 09.08.2018 r., protokół nr 1/2018 r. szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 24.04.2018 r., protokół nr 140/2018 ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 30.07.2018 r., protokół nr 14/2018 ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 10.08.2018 r., protokół nr 98A ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 23.07.2018 r., protokół nr 98A ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 17.09.2018 r., protokół nr 122/2018 ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 30.07.2018 r., protokół nr 130/2018 ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 23.07.2018 r., protokół nr 132/2018 szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 10.08.2018 r., protokół nr 136/2018 szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 10.08.2018 r., protokół nr 72/2018 ogłędzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 13.08.2018 r.,

²⁴ Dz. U. z 2018 r., poz. 2096, dalej kpa

²⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 570 oraz z 2018 r. poz. 1000, 1544 i 1669.

²⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 1219 oraz z 2018 r. poz. 650.

2. W trzech sprawach²⁷, oględzin uszkodzonej uprawy dokonano w terminie odpowiednio: 13, 10, 13 dni od dnia wpływu wniosku o szacowanie szkody. Zgodnie z art. 46a ust. 2 ustawy Prawo łowieckie, oględzin dokonuje się niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w art. 46 ust. 3 ww. ustawy. Zgodnie z §3 ust. 3 rozporządzenia z 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oględzin dokonuje się w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

Wójt wyjaśnił, że: *Pracownicy, którzy wykonywali szacowanie szkód łowieckich mieli swoje zadania i z uwagi na nadmiar obowiązków nie byli w stanie wykonać tych spraw terminowo. Niejednokrotnie zadanie to wykonywane było po godzinach pracy z uwagi na np. brak możliwości uczestniczenia w szacowaniu szkód łowieckich przedstawicieli kół łowieckich.*

(akta kontroli str. 105-108, 119-120, 135-139)

3. We wszystkich zbadanych sprawach nie pomniejszono wysokości odszkodowania o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania, o które zgodnie z § 4 ust. 7 rozporządzenia z 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód, należało pomniejszyć wysokość odszkodowania.

Wójt wyjaśnił m.in., że: (...) *szacowaniem szkód zajmowali się pracownicy, którzy nie zostali merytorycznie do tego przygotowani i nie mieli wystarczającej wiedzy na temat prawidłowego dokonywania szacowania szkód. W szacowaniach szkód uczestniczyli przedstawiciele koła łowieckiego i nadleśnictwa, którzy podpisywali protokoły i nie mieli uwag co do prawidłowości ich wypełniania.*

(akta kontroli str. 105-134, 135-139)

4. W dwóch sprawach wyliczona została wartość odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzynę łowną na użytkach zielonych (trawy), pomimo, iż w protokole nr 1/2018 z 24.04.2018 r. nie wpisano kosztu doprowadzenia uszkodzonego obszaru 1 ha łąki i pastwiska do stanu pierwotnego, a w protokole nr 1a/2018 r. z 26.04.2018 r. nie zawarto zarówno obszaru uprawy, która została uszkodzona, jak i kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru 1 ha łąki i pastwiska do stanu pierwotnego. Do wyliczenia wartości odszkodowania za doprowadzenie uszkodzonego obszaru łąki i pastwiska do stanu pierwotnego potrzebne są dane: obszar uprawy, która została uszkodzona i koszt doprowadzenia uszkodzonego obszaru 1 ha łąki i pastwiska do stanu pierwotnego²⁸. Zgodnie z przepisem §4 ust. 8 rozporządzenia z 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód wysokość odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach ustala się na podstawie wartości utraconego plonu (masy zielonej lub siana) w danym sezonie wegetacyjnym oraz kosztów doprowadzenia uszkodzonego obszaru do stanu pierwotnego; koszty te wylicza się na podstawie aktualnych cen prac agrotechnicznych oraz wartości rynkowej nasion niezbędnych do wysiania.

Wójt wyjaśnił m.in., że: (...) *pracownicy Urzędu Gminy Krzywca nie mieli wystarczającej wiedzy merytorycznej na temat prawidłowego sporządzania protokołu z szacowania szkód łowieckich. Pracownicy korzystali z pomocy przedstawicieli kół łowieckich i nadleśnictwa w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 107-108, 113-114, 135-139)

²⁷ Protokół nr 2/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 23.07.2018 r., protokół nr 1a/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 26.04.2018 r., protokół nr 14/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 24.08.2018 r.,

²⁸ Załącznik; wzór

5. Dokumentację z przeprowadzonych oględzin i ostatecznego szacowania szkody sporządzano z naruszeniem przepisów ustawy Prawo łowieckie i przepisów wykonawczych, co uniemożliwiało ustalenie czy metodologia wyliczania wysokości odszkodowania była prawidłowa, tj. zgodna z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie uchybienia polegały na;

- braku w 12 sprawach²⁹ szkicu sytuacyjnego uszkodzonej uprawy - zgodnie z art. 46c ust. 5 pkt 4 ustawy Prawo łowieckie, niezwłocznie po zakończeniu szacowania ostatecznego dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego sporządza protokół, który zawiera m.in. szkic sytuacyjny uszkodzonej uprawy;

- braku w trzech protokołach³⁰ danych podlegających ustaleniu podczas oględzin i szacowania ostatecznego, o których mowa w art. 46a ust. 1 pkt 2 i art. 46c ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo łowieckie tj. stan i jakość uprawy lub jakość płodu rolnego;

- braku w dwóch protokołach³¹ danych podlegających ustaleniu podczas szacowania ostatecznego, o których mowa w art. 46c ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo łowieckie, tj. plonu z 1 ha.

- braku w dwóch protokołach³² z szacowania ostatecznego szkody łowieckiej powierzchni zredukowanej, która stanowi iloczyn obszaru uprawy, która została uszkodzona i procentu zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze (%). Powyższe stanowiło naruszenie art. 46c ust. 1 pkt 5, 6 ustawy Prawo łowieckie oraz załącznika do rozporządzenia z 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód, stanowiącego wzór protokołu ostatecznego szacowania szkody.

- braku w czterech protokołach³³ z ostatecznego szacowania szkody danych dotyczących rozmiaru szkody, braku w dwóch protokołach³⁴ danych dotyczących ceny skupu/rynkowej za 1 dt plonu/za 1 dt płodu rolnego. Dane te są potrzebne do wyliczenia wysokości odszkodowania w myśl zapisów §4, ust. 5,6,7 rozporządzenia z 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód.

Wójt wyjaśnił m.in., że: (...) szacowaniem szkód zajmowali się pracownicy, którzy nie zostali merytorycznie do tego przygotowani i nie mieli wystarczającej wiedzy na temat prawidłowego dokonywania szacowania szkód. W szacowaniach szkód uczestniczyli przedstawiciele koła łowieckiego i nadleśnictwa, którzy podpisywali protokoły i nie mieli uwag co do prawidłowości ich wypełniania.

(akta kontroli str. 105-139))

²⁹ Protokół nr 83/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 27.07.2018 r., protokół nr 1/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 09.08.2018 r., protokół nr 1/2018 r. szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 24.04.2018 r., protokół nr 140/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 30.07.2018 r., protokół nr 14/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 10.08.2018 r., protokół nr 87/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 24.08.2018 r., protokół nr 98A oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 23.07.2018 r., protokół nr 98A oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 17.09.2018 r., protokół nr 122/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 30.07.2018 r., protokół nr 130/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 23.07.2018 r., protokół nr 132/2018 szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 10.08.2018 r., protokół nr 72/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 13.08.2018 r.,

³⁰ Protokół oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej nr 40/2018 r. z 9.08.2018 r., protokół oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej nr 98A z 17.09.2018 r., protokół oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej nr 122/2018 r. z 30.07.2018 r.,

³¹ Protokół oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej nr 1a/2018 r. z 26.04.2018 r., protokół oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej nr 1/2018 z 24.04.2018 r.,

³² Protokół oględzin i ostatecznego szacowania szkody łowieckiej nr 2/2018 z 23.07.2018 r., protokół oględzin i ostatecznego szacowania szkody łowieckiej nr 1a/2018 r. z 26.04.2018 r.

³³ Protokół nr 2/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 23.07.2018 r., protokół nr 1a/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 26.04.2018 r., protokół nr 1/2018 r. szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 24.04.2018 r., protokół nr 87/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 24.08.2018 r.

³⁴ Protokół nr 1a/2018 oględzin i szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 26.04.2018 r., protokół nr 1/2018 r. szacowania ostatecznego szkody łowieckiej z 24.04.2018 r.,

W gminie Krzywca prowadzono ewidencję zgłoszeń szkód w uprawach i płodach rolnych. Organ wykonawczy gminy poinformował posiadaczy gruntów rolnych zarówno o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód, jak również o przywróceniu z dniem 23 sierpnia 2018 r. obowiązku szacowania szkód przez dzierżawców lub zarządców obwodu łowieckiego. Ustalanie wysokości odszkodowania odbywało się wyłącznie w oparciu o procedurę szacowania szkód tj. oględziny i/lub szacowanie ostateczne szkody łowieckiej, przy udziale poszkodowanych, sołtysa jednej z miejscowości i pracowników gminy Krzywca. W większości spraw³⁵ terminowo oszacowano szkody łowieckie. Nie ustrzeżono się od uchybień, które polegały m.in. na: braku dowodów świadczących o powiadomieniu poszkodowanego o terminie dokonania szacowania ostatecznego szkody³⁶, nieterminowym oszacowaniu szkody³⁷, niepominieniu wysokości odszkodowania o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania³⁸. Dokumentację z przeprowadzonych oględzin i/lub ostatecznego szacowania szkody sporządzano z naruszeniem przepisów ustawy prawo łowieckie i przepisów wykonawczych, co uniemożliwiało ustalenie czy metodologia wyliczania wysokości odszkodowania była prawidłowa, tj. zgodna z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania uwag i wniosków, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, z uwagi na uchylene z dniem 23 sierpnia 2018 r. obowiązków gminy w zakresie szacowania szkód łowieckich.

---

³⁵ W 12 sprawach na 15 zbadanych

³⁶ W 13 sprawach na 15 zbadanych,

³⁷ W 3 sprawach na 15 zbadanych

³⁸ W 15 zbadanych sprawach

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 26 listopada 2019 r.

	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Dyrektor
Dagmara Mazurkiewicz-Karasińska	Wiesła Motyka
główny specjalista kontroli państwowej	

/-/

/-/